

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 5/2026-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Legerským, Námestie sv. Anny 15/25, Trenčín, proti postupu Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. NM-1T/85/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. NM-1T/85/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trenčín **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. NM-1T/85/2017 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **5 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Trenčín **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Trenčín **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevychováje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. decembra 2025 a prijatou na ďalšie konanie v celom rozsahu uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 5/2026-10 zo 14. januára 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva

na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. NM-1T/85/2017. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov a zároveň mu priznal finančné zadost'učinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu vyplýva, že na základe obžaloby pre prečin ublíženia na zdraví a prečin výtržníctva podanej proti obžalovanému [REDAKOVANÉ] je na okresnom súde (pôvodne na zaniknutom Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom, pozn.) od 24. marca 2017 vedené trestné konanie, v ktorom má sťažovateľ postavenie poškodeného. Okresný súd vydal 27. októbra 2017 trestný rozkaz, ktorým obžalovaného uznal vinným zo spáchania skutkov, pre ktoré bola na neho podaná obžaloba, uložil mu trest a zároveň odkázal sťažovateľa s nárokom na náhradu škody na civilný proces. Na základe prokurátorom aj obžalovaným podaného odporu bolo v predmetnej trestnej veci nariadené hlavné pojednávanie na 2. júl 2018, ale z dôvodu, že splnomocnencovi sťažovateľa nebolo doručené predvolanie, súd pred jeho otvorením odročil termín na 5. november 2018. Po jeho uskutočnení a vykonaní výsluchu obžalovaného, poškodeného, viacerých svedkov okrem jedného, ktorý sa ospravedlnil, a znalca bolo hlavné pojednávanie odročené na 19. február 2019 s cieľom vypočúť ospravedlneného svedka. Uznesením z 28. decembra 2018 súd priznal znalcovi odmenu a náhradu hotových výdavkov za účasť na hlavnom pojednávaní.

3. Hlavné pojednávanie nariadené na 19. február 2019 bolo z dôvodu ospravedlnenia svedka a kolízie termínov obhajcu obžalovaného zrušené. Dňa 5. apríla 2019 súd nariadil nový termín, vo veci sa konalo 5. augusta 2019 a termín bol odročený na 5. november 2019. Aj toto pojednávanie bolo z dôvodu účasti obhajcu obžalovaného na inom hlavnom pojednávaní odročené a následne boli do konca apríla 2020 všetky hlavné pojednávania na základe opatrenia predsedníčky súdu v súvislosti s nepriaznivou pandemickou situáciou zrušené. Potom sa vo veci konalo 28. augusta 2020 a 26. apríla 2021. Dňa 29. apríla 2021 okresný súd vyhlásil vo veci odsudzujúci rozsudok a zároveň uložil obžalovanému povinnosť nahradiť sťažovateľovi ako poškodenému škodu 5 209,70 eur a so zvyškom nároku ho odkázal na civilný proces.

4. Krajský súd v Trenčíne, disponujúc spisom od 11. novembra 2021 a rozhodujúc o odvolaniach obžalovaného a poškodeného proti predmetnému rozsudku súdu prvého stupňa, uznesením sp. zn. 23To/95/2021 z 11. apríla 2022 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na opätovné prejednanie a rozhodnutie. Po vrátení spisového materiálu (29. apríla 2022) okresný súd určil termín na 15. november 2022, ale z dôvodu zdržiavania sa obžalovaného mimo územia Slovenska bolo na žiadosť jeho obhajcu hlavné pojednávanie odročené na 24. január 2023. Po jeho vykonaní súd termín odročil na neurčito na účel doplnenia dokazovania vykonaním rekonštrukcie, resp. vyšetrovacieho pokusu. Tento bol nariadený na 13. júl 2023, ale z dôvodu ospravedlnenia obžalovaného (pobyt v zahraničí) bol zmenený na 27. september 2023. Súd vykonal vyšetrovací pokus a až 7. januára 2025 určil termín hlavného pojednávania na 19. máj 2025. Dňa 6. marca 2025 bol spis predložený znalcovi, aby vypracoval dodatok k znaleckému posudku podľa priebehu alternatív pri vyšetrovacom pokuse, a keďže znalec dodatok nepredložil, hlavné pojednávanie sa neuskutočnilo a termín bol určený na 7. október 2025. Tento termín bol zrušený z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu, pričom vec bola v decembri 2025 prerozdelená do oddelenia

hostujúceho sudcu, ale z dôvodu zmeny miesta jeho pôsobenia došlo od 1. februára 2026 k ďalšiemu prerozdeleniu veci aktuálne konajúcej zákonnej sudkyne.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta postup okresného súdu, ktorým podľa neho došlo v napadnutom konaní k zbytočným prietiahom, a tým aj k porušeniu jeho v bode 1 označených práv. Popisujúc priebeh konania, sťažovateľ zdôrazňuje, že od podania obžaloby uplynulo už vyše 8 rokov a od spáchania skutku a vznesenia obvinenia takmer 9 rokov a v dôsledku doterajšieho postupu okresného súdu mu dosiaľ nebola nahradená škoda na zdraví spôsobená protiprávnym konaním obžalovaného, ktorým bolo ohrozené jeho právo na život a telesnú integritu. Zvlášť poukazuje na to, že od vrátenia spisového materiálu z krajského súdu (29. apríla 2022) okresný súd vykonal jediné hlavné pojednávanie (24. januára 2023, ktorý termín odročil na neurčito) a 27. septembra 2023 vykonal vyšetrovací pokus. Odvtedy je okresný súd podľa tvrdenia sťažovateľa v danej trestnej veci úplne nečinný a do podania ústavnej sťažnosti už nevykonal žiaden ďalší úkon. V celom kontexte zdôrazňuje charakter trestného konania, ktoré má byť vedené s osobitnou rýchlosťou.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

6. Okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti uviedol podrobnú chronológiu napadnutého konania a uznal, že sa v ňom vyskytli obdobia krátkodobej nečinnosti, ale zdôraznil, že tieto boli spôsobené objektívnymi skutočnosťami, či už spočívajúcimi v epidemiologickej situácii v rokoch 2020 – 2021, alebo v práceneschopnosti konajúceho zákonného sudcu, čo bolo aj dôvodom na prerozdelenie veci a jej pridelenie do oddelenia iného sudcu. K procesnej zložitosti okresný súd poukázal na to, že k dĺžke konania prispieva aj skutočnosť, že obžalovaný pracuje v zahraničí, čo má za následok opakované žiadosti o odročenie termínov hlavných pojednávaní, keďže tento trvá na svojej osobnej účasti.

7. Keďže z obsahu súdneho spisu považoval ústavný súd za preukázaný skutkový priebeh napadnutého konania a z vyjadrenia okresného súdu nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by boli v prejednávanej veci spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie ústavného súdu v neprospech sťažovateľa, nepovažoval za potrebné doručovať toto vyjadrenie na repliku sťažovateľovi a v záujme hospodárnosti a rýchlosti konania pristúpil k meritórnemu prerokovaniu ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, vyjadrením okresného súdu a obsahom na vec sa vzťahujúceho spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Podstata námietok sťažovateľa súvisí s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote a je založená na tvrdení, že v napadnutom trestnom konaní, v ktorom má postavenie poškodeného, okresný súd nekoná priebežne a plynulo a spôsobuje vo veci zbytočné prietahy.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a ostatné označené referenčné normy – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020, I. ÚS 318/2022). V trestných veciach k nastoleniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu o vine, resp. nevine obžalovaného a na tento výrok nadväzujúcimi ďalšími výrokmi nastoľujúcimi práva a povinnosti (IV. ÚS 536/2021, IV. ÚS 358/2022, IV. ÚS 103/2023).

12. V trestných veciach je cieľom čl. 6 ods. 1 dohovoru zabezpečiť, aby obvinená osoba nebola príliš dlho obvinená a aby sa o tomto obvinení rozhodlo (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 2122/64, bod 18). Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabraňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968).

13. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť aj v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán (III. ÚS 233/2021, III. ÚS 411/2021). Táto povinnosť súdu je implicitne obsiahnutá aj v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku. Podľa § 247 ods. 5 Trestného poriadku pri nariadení hlavného pojednávania urobí predseda senátu všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prejednať a rozhodnúť bez jej odročenia.

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval aj sťažnosť sťažovateľa.

15. Napadnuté konanie z právneho hľadiska nevykazuje črty mimoriadnej zložitosti. Možno konštatovať, že prejednanie obžaloby v trestnom konaní predstavuje štandardnú a pomerne početnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Na procesnú zložitosť veci poukázal okresný súd, a to v súvislosti s tým, že obžalovaný sa z pracovných dôvodov zdržuje v zahraničí. Ústavný súd hodnotí, že táto okolnosť nastala až od roku 2022 a súd mal (a nevyužil) možnosť vopred kontaktovať obžalovaného a určiť termín pojednávania v čase, keď sa zdržuje na území Slovenska. Na tomto základe ústavný súd uzatvára, že právnou ani skutkovou zložitou veci nemožno ospravedlňovať doterajšiu dĺžku napadnutého konania.

16. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že vzhľadom na predmet konania, ktorým je rozhodovanie o trestnoprávnej zodpovednosti obžalovaného a v tej súvislosti aj o nároku sťažovateľa ako poškodeného na náhradu škody na zdraví a náhradu nemajetkovej ujmy, ide o vec, k prerokovaniu ktorej musí všeobecný súd pristupovať obzvlášť efektívne, rýchlo a plynulo.

17. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadne okolnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľa v súvislosti s dĺžkou konania v danej veci.

18. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní ako tretie kritérium. Vychádzal pritom zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

19. Najskôr je potrebné konštatovať, že celková dĺžka trestného konania od vznesenia obvinenia (december 2016), resp. od podania obžaloby (marec 2017) doteraz bez právoplatného rozhodnutia predstavuje obdobie vyše deviatich rokov, čo je samo osebe ústavne neudržateľné.

20. Z opísaného priebehu napadnutého konania vyplýva, že okresný súd nekonal efektívne už v úplne počiatočnej fáze, keď prvý termín hlavného pojednávania určil až s odstupom siedmich mesiacov od podania odporu proti trestnému rozkazu na 2. júl 2018 a ani na tento termín nepredvolal splnomocnenca sťažovateľa, a preto musel byť odročený o ďalšie štyri mesiace. Hlavné pojednávanie sa tak otvorilo až v novembri 2018. Podobne s pomerne veľkým časovým odstupom došlo k stanoveniu náhradného termínu, keď obhajca požiadal z dôvodu kolízie o odročenie termínu stanoveného na 19. február 2019, súd ďalší termín určil až na 5. august 2019 a pokiaľ ide o termín 5. november 2019, súd ani náhradný termín neurčil a konalo sa až 28. augusta 2020. Argumentácia nepriaznivou epidemiologickou situáciou tak podľa názoru ústavného súdu neobstojí, keďže okresný súd mal ešte pred vypuknutím pandémie dostatok času na prejednanie a rozhodnutie predmetnej trestnej veci. O nesústredenej činnosti okresného súdu svedčí aj skutočnosť, že jeho rozsudok z apríla 2021 krajský súd zrušil a vec mu v apríli 2022 vrátil na nové rozhodnutie.

21. Pokiaľ ide o nasledujúce obdobie, okresný súd vykonal po vrátení veci len jediné pojednávanie (v januári 2023) a jeden vyšetrovací pokus (v septembri 2023) a od jeho uskutočnenia až v roku 2025 nariadil termín hlavného pojednávania, ktoré sa ale neuskutočnilo. Pozornosti ústavného súdu neušlo, že okrem predloženia spisu znalcom v marci 2025 a priznaniu znalečného (uznesením z 18. júla 2025) súd nevykonal vo veci žiaden úkon. Obdobie od septembra 2023 preto ústavný súd

hodnotí ako nečinnosť, resp. taký procesný postup, ktorý efektívne nesmeruje k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako poškodený nachádza.

22. Zohľadňujúc uvedené, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. NM-1T/85/2017 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať vo veci a primerané finančné zadosťučinenie

23. Okrem vyslovenia porušenia svojich práv sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných priet'ahov. Z dôvodu, že napadnuté konanie nie je ku dňu prijatia tohto nálezu stále právoplatne skončené, ústavný súd podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde tomuto návrhu sťažovateľa vyhovel (bod 2 výroku tohto nálezu).

24. Sťažovateľ tiež žiada priznať od okresného súdu primerané finančné zadosťučinenie 10 000 eur z dôvodu dlhodobo pretrvávajúceho stavu právnej neistoty, ktorá má dopad na jeho osobnú aj majetkovú sféru, ako aj z dôvodu utrpanej ujmy na zdraví, keď v súvislosti s neefektívnym postupom a nečinnosťou okresného súdu mu ani po rokoch nebola nahradená škoda a nemohol si uplatniť ani svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v civilnom konaní, keďže všetky tieto nároky sú bezprostredne závislé od právoplatného rozhodnutia súdu o vine obžalovaného.

25. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Ústavný súd zhodne s okresným súdom považuje požadované finančné zadosťučinenie za obzvlášť neprimerané.

26. Vychádzajúc zo záveru ústavného súdu o neefektívnom postupe okresného súdu v napadnutom konaní, ako aj popísanej nečinnosti okresného súdu, zohľadňujúc predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa, berúc do úvahy celkové obdobie zbytočných priet'ahov spôsobených súdom a všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie 5 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšku uplatneného nároku ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

27. Ústavný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 949,17 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

28. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby (§ 11 ods. 3 vyhlášky) uskutočnený v roku 2025 predstavuje sumu 371 eur, čo za dva úkony, na náhradu trov ktorých vznikol sťažovateľovi nárok (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti 2 x 371 eur), s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 14,84 eur) zvýšené o 23 % daň z pridanej hodnoty, pretože advokát sťažovateľa je platiteľom tejto dane, predstavuje spolu 949,17 eur.

29. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

30. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. marca 2026

Peter Molnár
predseda senátu